

จากปอเนาะ ถึงโรงเรียนราษฎร์ สอนศาสนาอิสลาม

"รุสมิเอ"

“ปอเนาะ” หมายถึงสถานศึกษาวิชาการศาสนาอิสลาม ซึ่งมีโต๊ะครูเป็นผู้ควบคุมดูแล คำว่าปอเนาะกลายเสียงมาจากภาษาอาหรับว่า “ปนดก” (Pondok) ความจริงชาวอาหรับหมายถึงที่พักหรือโรงแรม สมัยก่อนชาวไทยมุสลิมไปศึกษาที่นั่นและไปพักอยู่ที่ปนดกหรือปอเนาะ เมื่อสำเร็จแล้วกลับมาเป็นโต๊ะครูที่เมืองไทย เลยเรียกสถานที่ลูกศิษย์ของตนมาพำนักเพื่อเรียนหนังสือว่า “ปอเนาะ” เพราะนักเรียนต้องปลูกกระท่อมหรือปอเนาะ ในที่ดินโต๊ะครู โดยสร้างแบบง่ายๆ คือ ยกพื้น หลังคามุงจาก ฝาขัดแตะ พออาศัยจำนวน 2-3 คน กระท่อมเหล่านี้รวมกันเรียกว่า “ปอเนาะใหญ่” บัจจุบันมักสร้างหอพักแบบถาวร

ปอเนาะก่อนเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

กล่าวกันว่าปอเนาะมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเริ่มที่ปัตตานีเป็นแห่งแรก แล้วขยายไปตามท้องที่ที่มีไทยมุสลิม ลักษณะการจัดตั้งปอเนาะ เริ่มด้วยโต๊ะครูคนใดประกาศเบ็ดกิจการ ชาวบ้านที่มีความศรัทธาต่อโต๊ะครูคนนั้นก็ส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียน จำนวนนักศึกษาเล็กน้อย จึงขึ้นอยู่กับความนิยมของชาวบ้านเป็นประการสำคัญ นักศึกษาปอเนาะเรียกตามภาษาอาหรับว่า “ปาเกร์” ดงตะเภาก็เรียกกันว่าภิกษุกระมัง พูดถึงอายุผู้เรียนนั้นไม่จำกัดจึงมีทั้งโตดและไม่โตด โต๊ะครูจะจัดแบ่งพวกที่มีครอบครัวอยู่ปอเนาะรอบใน ส่วนพวกที่ไม่มีครอบครัวอยู่ปอเนาะรอบนอก สำหรับอาหารการ

กินนักรักศึกษาหากินเอง นักศึกษาคนโตขยันอาจรับจ้าง
กรีดยาง เพื่อหาเงินใช้สอยสะดวกขึ้น

โต๊ะครูส่วนมากได้ร่ำเรียนทางศาสนาอิสลาม
จากสถาบันการศึกษาในประเทศบ้าง นอกประเทศบ้าง
ปอเนาะส่วนใหญ่ก็มีโต๊ะครูสอนเพียงผู้เดียว บางแห่ง
มีนักศึกษาจำนวนมาก โต๊ะครูอาจจัดให้นักเรียนรุ่นพี่
สอนนักเรียนรุ่นน้อง โดยทั่วไปปอเนาะไม่เก็บค่าเล่า
เรียน โต๊ะครูดำรงชีพด้วยการทำสวน และช่วยทรัพย์สิน
สินที่ชาวบ้านบริจาคเป็นศาสนพลี ซึ่งเรียกกันว่า 'ซากาต'

ลักษณะการสอนโดยทั่วไป ไม่มีหลักสูตร อัตรา
เวลาเรียน และการวัดผล อุปกรณ์ที่ใช้สอน มีหนังสือ
อย่างเดียว ซึ่งเขียนเป็นอักษรยาวี โต๊ะครูยักหนังสือเป็น
หลัก ก็สอนหนังสือเล่มหนึ่งเล่มโตจบแล้ว ก็เริ่มสอน
เล่มอื่นต่อไป เมื่อเป็นเช่นนี้จึงไม่มีการแข่งขันเรียน วิชา
ที่สอนเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ซึ่งสอนเป็นภาษามลายูและ
ภาษาอาหรับ มีทั้งภาคการศรัทธา (รุกนอ์มาน) ภาค
ปฏิบัติ (รุกนอิสลาม) ภาคจริยธรรม (อฮ์ลาค) ภาค
ประวัติ (ตาริฆ) ภาคครอบครัวมรดก (ฟารอฮ์) นอก
นั้นสอนให้อ่านและแปลคัมภีร์กุรอานด้วย การสอนมัก
เน้นหนักเป็นพิเศษคือ การปฏิบัติศาสนกิจให้ถูกต้องเคร่ง
ครัด

ตามความเป็นจริงศาสนาอิสลามสนับสนุนการศึกษ
อย่างยิ่ง ดังพระวจนะท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล.) ที่
ว่า "ผู้ใดปรารถนาความสุขในโลกนี้ก็ต้องศึกษา
ผู้ใดปรารถนาความสุขในโลกหน้า หรือปรโลกก็ต้อง
ศึกษา และถ้าผู้ใดปรารถนาความสุขทั้งโลกนี้ และ
โลกหน้าก็ต้องศึกษาทั้งสองทาง"

ปอเนาะเปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียน

ราชฎ์สอนศาสนาอิสลาม

ชนศิลปกรรมพิเศษ อธิการศึกษาราชการภาคการ

ศึกษา 2 เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า ไทยมุสลิมเป็นฝ่ายริเริ่มปรับ
ปรุงปอเนาะ นับว่าเป็นความคิดที่ดี ต่อมาทางการยื่น
มือเข้าไปช่วยเหลือ โดยมีการสำรวจและจดทะเบียน ทั้ง
นี้เริ่มงานตั้งแต่ปี 2503 มีการประชุมกันระหว่างผู้แทน
ฝ่ายไทยพุทธและฝ่ายไทยมุสลิม ผมจำได้ว่าพระยา
สมันตรัฐฯ ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลสมัยนั้นเป็นประธาน
ฝ่ายไทยมุสลิม กรรมการฝ่ายไทยมีปลัดกระทรวงมหาด
ไทย และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนถึงบุคคล
สำคัญอีกหลายท่าน เท่าที่ผมสังเกตฝ่ายที่มีบทบาทแสดง
ความคิดเห็นมากที่สุดคือฝ่ายไทยมุสลิม ซึ่งนำผลศึกษาสู่
วงการศึกษามุมุมักน้อยอย่างยิ่ง"

เพื่อให้เห็นลำดับขั้นการพัฒนาปอเนาะ เป็นโรง
เรียนราชฎ์สอนศาสนาอิสลาม จึงขอแนะนำสาระสำคัญจาก
เอกสารของสำนักงานกรรมการศึกษาเอกชน กระทรวง
ศึกษาธิการมาเสนอตั้งต่อไปนี้

พ.ศ. 2503

12-17 พฤศจิกายน กระทรวงศึกษาธิการร่วม
กับกระทรวงมหาดไทย จัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุง
ปอเนาะในสี่จังหวัดภาคใต้ ณ ศูนย์ม้านาคาร สำนักงาน
ศึกษาธิการเขต 2 จังหวัดยะลา ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย
เจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย จุฬาราช
มนตรี ผู้ว่าราชการทั้งสี่จังหวัด คาโต๊ะยุติธรรมของแต่ละ
จังหวัด กรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษา
ในส่วนภูมิภาค ภาคการศึกษา 2 กรรมการอิสลามประจำ
จังหวัด และโต๊ะครูปอเนาะ รวมทั้งสิ้น 96 คน ผล
การประชุมปรากฏว่า มีมติพร้อมผู้ร่วมประชุมต่างหัวใจ
เจตนาดี และความหวังดีของรัฐบาลแล้ว ที่ประชุมได้มี
มติเป็นเอกฉันท์ ให้เสนอเรื่องการปรับปรุงปอเนาะต่อกระ
ทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้ระเบียบการส่งเสริมปอเนาะ ตามความต้องการของที่ประชุมสัมมนา โดยเรียกระเบียบนี้ว่า “ระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะ ในภาคศึกษา 2 พ.ศ. 2504” สาระสำคัญของระเบียบนี้ทำให้ปอเนาะที่มีความสนใจ จะปรับปรุงกิจการของตน จึงยื่นเรื่องราวขอจดทะเบียนต่อทางราชการ ปอเนาะใดจัดกิจการได้ก็จะได้รับการอุดหนุนจากทางราชการ เช่น ได้รับเงินพระราชทานเป็นรางวัลจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การพระราชทานเงินรางวัลแก่ปอเนาะนี้ ได้เริ่มมีปอเนาะได้รับเป็นแบบแรกจำนวน 24 แห่ง และได้รับพระราชทานเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับอันดับรางวัลมีดังนี้

- อันดับพิเศษ เงิน 10,000 บาท
- อันดับ 1 เงิน 5,000 บาท
- อันดับ 2 เงิน 3,000 บาท
- อันดับชมเชย เงิน 1,000 บาท

พ.ศ. 2504-2508

ดำเนินการปรับปรุงปอเนาะจดทะเบียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้เป็นไปตามสมัครใจของโต๊ะครู หรือเจ้าของปอเนาะ ไม่มีการบังคับให้จดทะเบียนแต่ประการใด

พ.ศ. 2508

รัฐมีความเห็นว่า ควรปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะที่จดทะเบียนแล้ว ให้แปรสภาพ

“โดยเฉพาะโต๊ะครูปอเนาะ มีหน้าที่สำคัญ เพราะเป็นผู้สอนเด็กซึ่งจะเป็นกำลังของชาติในอนาคต ครูสอนศาสนาไม่ว่าศาสนาใด มีความสำคัญทั้งสิ้น การมีระเบียบให้รางวัลปอเนาะเป็นของดี และมีความยินดีที่ท่านได้รางวัล ทุกคนเป็นเจ้าของแผ่นดิน การที่จะให้ประเทศเจริญก็ต้องให้คนมีความรู้ซึ่งเบนทางให้เกิดความสามัคคี ทำความเจริญให้ประเทศชาติ ขอฝากกับโต๊ะครูปอเนาะที่มาในวันนี้ให้บอกแก่โต๊ะครูอื่น ๆ ซึ่งมอ้อมมากที่ไม่มาด้วยว่าให้ช่วยกันจัดปอเนาะให้ดียิ่งขึ้น เพราะการศึกษาเบาของสำคัญต่อประเทศชาติ . . . ”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน

สถิติจำนวนโรงเรียน

ครู และนักเรียน

เขตการศึกษา	โรงเรียน	ครู	นักเรียน	หมายเหตุ
2	335	1047	22,871	จำนวนโรงเรียน ยะลา 83 บัคคานี 158 นราธิวาส 78 สตูล 16
3	70	176	4,634	สงขลา 61 พัทลุง 13 นครศรีธรรมราช 4
4	13	28	710	ระนอง 2 พังงา 1 กระบี่ 3 ตรัง 1
รวม	426	1,251	28,215	

เป็นโรงเรียนราษฎร์ เพื่อจะได้เป็นสถานศึกษาเอกชน โดยสมบูรณต์ต่อไป ในปีนี้คณะกรรมการภาคใต้ให้เงินแก่ภาคการศึกษา 2 จำนวน 100,000 บาท เพื่อเป็นทุนอุดหนุนและส่งเสริมปอเนาะ ที่ขอแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์

พ.ศ. 2508-2511

ในช่วงนี้ถือเป็นโครงการระยะแรก ที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการให้ปอเนาะแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์ตามโครงการ ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี การปรับปรุงปอเนาะที่จัดทะเบียนแล้ว กระทรวงศึกษาธิการวางหลักเกณฑ์ช่วยเหลือดังนี้

1. ให้เงิน 10,000 บาท ในปีแรกที่ขอจัดตั้ง เพื่อเป็นทุนสำหรับปรับปรุงกิจการต่างๆ ของโรงเรียนให้สมบูรณต์แบบยิ่งขึ้น

2. ให้ครูช่วยสอนวิชาสามัญจำนวน 1 คน
3. บัณฑิตไปให้ทุนมีละ 3,000 บาท
4. ผ่อนผันเรื่องคุณสมบัติบางประการดังต่อไปนี้

เจ้าของ	ผ่อนผันสัญชาติบิดา
ผู้จัดการ	ผ่อนผันสัญชาติบิดา และความรู้ภาษาไทย ป. 4
ครูใหญ่	ผ่อนผันสัญชาติบิดา
ครู	ครูสอนศาสนา ผ่อนผันความรู้ภาษาไทย ป. 4
	ครูสอนภาษาไทย ผ่อนผันความรู้ภาษาไทยอย่างต่ำ ป. 4

พ.ศ. 2509

คณะรัฐมนตรีมีมติห้ามจัดตั้งปอเนาะใหม่ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ส่วนที่จัดตั้งแล้วจัดทะเบียนให้ถูกต้องและดำเนินการแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 3-5 ปี

พ.ศ. 2510

มีการประชุมระหว่างผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณามติคณะรัฐมนตรี และประเมินผลการดำเนินงาน ปรับปรุงปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2508 ตามโครงการปอเนาะจะต้องจดทะเบียนให้เสร็จภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2509 อย่างไรก็ตามปรากฏว่ามีปอเนาะหลงเหลืออยู่ประมาณ 131 แห่ง ที่ประชุมลงมติให้ทางจังหวัดแจ้งต่อเจ้าของปอเนาะที่จัดทะเบียนแล้ว มาขอจัดตั้งเป็นโรงเรียนราษฎร์ ให้เสร็จภายในวันที่ 15 มิถุนายน 2514 ถ้าปอเนาะใดไม่ดำเนินการตามนี้ ให้ถือว่าปอเนาะนั้นเลิกสิ้นไป

พ.ศ. 2513-2516

กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการปรับปรุงปอเนาะให้แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์ เสร็จสิ้นตามโครงการแล้ว จึงมีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม" มีหน้าที่พิจารณาให้ข้อเสนอแนะแก่กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการปรับปรุงโรงเรียน คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย และผู้แทนสภาความมั่นคงแห่งชาติ

กันยายน 2517 กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ "โครงการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2513" จุดมุ่งหมายสำคัญคือสนับสนุนโรงเรียนประเภทนี้ให้สอนทั้งวิชาศาสนา และวิชาสามัญหรือวิชาชีพควบคู่กันไป ลักษณะการอุดหนุนมีสามประเภท คือ

ประเภทที่ 1 การให้เงินอุดหนุนมีหลักการคำนวณดังนี้

$$\text{จำนวนเงินอุดหนุน} = \text{จำนวนนักเรียน} \times 60 + \text{ป.ปลาย} \times 70 + \text{ม.ศ. ต้น} \times 100$$

จำนวนนักเรียน = จำนวนนักเรียนทั้งหมด (ทั้งที่
เรียนศาสนาและวิชาสามัญ)

ป. ปลาย = จำนวนนักเรียนที่เรียนวิชาสามัญ
หรือวิชาชีพระดับ ป. ปลาย

ม.ศ. ต้น = จำนวนนักเรียนที่เรียนวิชาสามัญ
หรือวิชาชีพระดับ ม.ศ. ต้น

ประเภทที่ 2 การส่งครูช่วยสอนวิชาสามัญ หรือวิชา
ชีพ มีหลักการคำนวณดังนี้

$$\text{จำนวนครู} = \frac{\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{เวลาเรียน}}{30 \times 20}$$

จำนวนนักเรียน = จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เรียน
วิชาสามัญหรือวิชาชีพ

เวลาเรียน = เวลาเรียนวิชาสามัญหรือวิชาชีพ
ต่อสัปดาห์

30 = จำนวนนักเรียน ห้องหนึ่ง ๆ ไม่
ควรเกิน 30 คน

20 = จำนวนชั่วโมงที่ครูคนหนึ่ง ๆ
สอนในรอบสัปดาห์

การพิจารณาวุฒิครูถือตามหลักดังนี้ วุฒิ ป.กศ.สูง
หรือเทียบเท่าสำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาสามัญ หรือ
วิชาชีพระดับ ม.ศ. ต้น วุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่าสำหรับ
โรงเรียนที่เปิดสอนวิชาสามัญหรือวิชาชีพระดับ ป. ปลาย
ในกรณีที่ไม่สามารถหาครูที่มีวุฒิตามเกณฑ์ดังกล่าว กรม
สามัญศึกษาอาจพิจารณาส่งครูที่มีวุฒิค่าไปช่วยสอน อนึ่ง
ครูที่สอนตามโครงการนี้ถือเป็นข้าราชการครู

ประเภทที่ 3 การจัดส่งอุปกรณ์การสอน โดย
พิจารณาตามความเหมาะสม และกำลังเงินงบประมาณ

ผลจากการปรับปรุง

คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียน

ราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ได้ปฏิบัติงานส่งลงไปด้วยดี
หลายด้าน เช่น จัดทำหลักสูตรวิชาศาสนาอิสลามระดับ
ตอนต้นและตอนปลาย รวมทั้งหลักสูตรวิชาสามัญ ทั้ง
ระดับ ป. ปลาย และ ม.ศ. ต้น ซึ่งใช้สอนโรงเรียนนี้
โดยเฉพาะ จำทำประมวลการสอนหลักสูตรวิชาศาสนา
และระเบียบการวัดผลวิชาศาสนาอิสลาม นอกจากนั้น
มีการประชุม อบรม สัมมนา ทางด้านบริหารและวิชา
การแก่โต๊ะครู และครู ส่วนงานนิเทศการศึกษาเจ้าหน้าที่
ก็ปฏิบัติกันเป็นประจำทุกปี

ผลการพัฒนา ปรากฏว่าขณะนี้มีโรงเรียน
ราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ภาคใต้ทั้งหมด 441 แห่ง
เป็น โรงเรียนที่ อยู่ใน โครงการ ปรับปรุง ป้อนา
ประเภทโรงเรียนราษฎร์ 426 แห่ง ส่วนที่เหลือเป็น
โรงเรียนจัดตั้งขึ้นในระยะหลัง โรงเรียนจำนวน
426 แห่งจำแนกเป็นโรงเรียนที่สอนศาสนาอย่างเดียว
จำนวน 190 แห่ง ที่สอนศาสนาควบกับวิชาสามัญ
ถึง ป. 4 จำนวน 230 แห่ง ที่สอนศาสนาควบกับ
วิชาสามัญถึง ม.ศ. 3 จำนวน 6 แห่ง

สภาพปัญหาโรงเรียนราษฎร์

สอนศาสนาอิสลาม

เมื่อวันที่ 19 มีนาคม คกน มีการประชุม
ปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์ สอนศาสนาอิสลามภาคใต้
ที่จังหวัดยะลา วันเดียวกันนี้เองที่ประชุมมีการ
อภิปราย เรื่องสภาพและปัญหาโรงเรียนราษฎร์สอน
ศาสนาอิสลาม มีผู้ร่วมอภิปรายคือ นายพะยอม
แก้วกำเนิด, นายมานิชญ์ บุญญานวัตร, นาย
ประเสริฐ สังขเกษม, นายประพันธ์ คูหามุกต์,

ของคนอย่างเดียว มักไม่นำ
มาปรับปรุงโรงเรียน

2. การจ่ายเงินอุดหนุน
ของโรงเรียน ไม่เป็นไปตาม
ประมาณการ ทำให้การปรับ
ปรุงโรงเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

3. โรงเรียนบางแห่งอยู่
ในถิ่นผู้ก่อการร้าย ครูสอน
วิชาสามัญ ไปปฏิบัติงานไม่
ได้ นักเรียนเรียนแต่วิชา
ศาสนาอย่างเดียว

4. ครูสอนวิชาสามัญ
บางแห่ง สอนเพียงวันละ 2
ชั่วโมง แต่บางแห่งสอนมาก
เกินไป

5. ครูสอนศาสนาไม่มี
เงินเดือน ได้รับเงินบริจา
จากผู้ปกครอง นับว่ามีราย
ได้ต่ำและไม่แน่นอน

6. โรงเรียนบางแห่งรับ
ครูสอนวิชาศาสนา โดยไม่ได้
รับอนุญาต ขัดกับ พ.ร.บ.
โรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2497

8. ขาดอุปกรณ์การ
เรียนการสอน โดยเฉพาะที่
ขาดแคลนมาก คือ ธงชาติ
และแผนที่ประเทศไทย

8. โรงเรียนบางแห่ง

แสดงจำนวนครูเฉพาะที่เป็นลูกจ้างประจำ
ซึ่งทางราชการส่งไปช่วยสอน
จำแนกออกเป็นรายจังหวัด

เขต	จังหวัด	จำนวนครู (ลูกจ้างประจำ)			รวม	หมายเหตุ
		ชั้น 1	ชั้น 2	ชั้น 3		
2	ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล	50	5	41	96	ชั้น 1 หมายถึงวุฒิ ป.ป., อาชีวศึกษาชั้นสูง หรือเทียบเท่า ชั้น 2 ป.กศ.หรือเทียบเท่า ชั้น 3 ม.ศ.3 หรือเทียบเท่า
		79	18	47	144	
		13	13	51	77	
		15	5	6	23	
	รวม	157	38	145	340	
3	สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช	42	20	-	62	
		8	-	12	20	
		4	-	-	4	
	รวม	54	20	12	86	
4	ระนอง พังงา กระบี่ ตรัง	-	-	2	2	
		2	-	-	2	
		4	-	4	8	
		1	-	-	1	
รวม	7	-	6	13		
รวมทั้งสิ้น	218	58	183	439		

แย่งเด็กในเกณฑ์บังคับ ตามระเบียบต้องรับเด็กที่มีอายุ
เกณฑ์บังคับตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา แต่เนื่องจากโรงเรียนต้องการเงินอุดหนุนจำนวนมาก จึงพยายามเพิ่ม
จำนวนเด็ก โดยเอาเด็กจบชั้น ป. 4 แต่อยู่ในตำบลที่
ขยายการศึกษาภาคบังคับถึง ป. 7 มาเรียนโดยการฝ่าฝืน
กฎหมาย นับว่าเสียผลต่อการศึกษาไม่น้อย

โต๊ะครูพูด

เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบทัศนะจากโต๊ะครูบ้าง เรา
เชิญคุณอับดุลวาฮับ อับดุลวาฮับ (โรงเรียนอาชีวะสถาน)
คุณหะยีโซฟ แวมุซอ (โรงเรียนศาสนูปถัมภ์) และคุณ
อับดุลสวร์มัน (โรงเรียนบำรุงอิสลาม) มาพูดตามลำดับ
ดังนี้

นายอับดุลวาฮับ อับดุลวาฮับ ปริญญาตรี
ทางวิชาปรัชญา จากมหาวิทยาลัยประเทศอียิปต์
ปัจจุบันเป็นผู้จัดการและเจ้าของ ปอเนาะอาชีวะสถาน
ตำบลนาประคู้ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

“ปอเนาะที่นี้จัดแบบสหศึกษาครับ มีนักเรียนจำนวน
ทั้งสิ้น 250 คน ครูสอนศาสนา 8 คน ครูสอนวิชาสามัญ
4 คน ในจำนวนนี้มีวุฒิ ป.กศ. 2 คน ป.ป. 1 คน
และ ป.ม. 1 คน นอกจากนี้ยังจ้างครูพิเศษอีก 2 คน
สอนวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ผมให้ค่าจ้างครู
พิเศษ ชั่วโมงละ 20 บาท ส่วนครูสอนวิชาสามัญผม
ให้เงินเดือนตามวุฒิ ฝ่ายครูสอนศาสนาผมให้เงินเดือน
ละ 200 บาท”

“ปอเนาะอาชีวะสถานคงมา 10 กว่าปีแล้ว ผม
เห็นด้วยครับที่รัฐบาลยื่นมือมาช่วยพวกเรา เพราะจะทำ
ให้นักเรียนรู้วิชาการและภาษาไทยกว้างขวางขึ้น เวลานี้

ผมเปิดเรียนถึงชั้น ม.ศ. 1 ปีต่อไปจะขยับขยายออกไปอีก
แต่ปัญหาที่ผมพบอยู่ขณะนี้ ผมต้องการให้ทางการจัดตั้งครู
ที่มีคุณวุฒิอย่างน้อย ป.กศ. สูง มาช่วยสอนระดับ ม.ศ.
ต้น ผมเคยเรียนไปแล้วไม่ทราบว่าทำไมจึงเขียนหาย
ระหว่างนี้ผมแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คือหากครูพิเศษมาสอน
ในวันเสาร์ วันอาทิตย์ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนที่ผม
ยังแก้ไม่ตกคือ ครัวโตโรงเรียนเปิดภาคใหม่ นักเรียน
จากต่างจังหวัดกลับมาเรียนไม่ทันกำหนด คือจะลาต่อไป
อีกไม่น้อยกว่า 10 วัน ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าผู้ปกครอง
ทางบ้านขาดเงิน พวกเขาจะต้องหาเงินรับจ้างกรีดยางจน
กว่าจะไถ่เงินก้อน ผมเองก็เห็นใจเลยไม่กล้าทำโทษรุนแรง
แต่เป็นผลเสียต่อการเรียนของเขาเอง นี่แหละครับ
เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง สำหรับการสอนนักเรียนที่
ไม่ตรงกับหลักความจริงและขัดแย้งกับหลักคัมภีร์กุระอาน
ผมเองไม่เห็นด้วย ถ้าโต๊ะครูคนใดไม่รู้ก็ปรับปรุงให้ถูก
ผมคิดว่าการศึกษาปอเนาะไม่เจริญแน่ เช่น โต๊ะครูบาง
คนให้นัเรียนชายโกนหัวโล้น และห้ามครูชายสอนนักเรียน
หญิง ห้ามครูหญิงสอนนักเรียนชาย นอกจากนั้น
ห้ามนักเรียนเล่นกีฬา ตัวอย่างที่ยกมานี้หากใครไม่ทำตาม
โต๊ะครูถือว่าบาป นี่แหละครับผมไม่เห็นด้วย ล้วน
แต่ไม่ตรงกับหลักศาสนาอิสลามเลย ผมคิดว่าความ
เชื่อเหล่านี้ โต๊ะครูควรแนะนำชาวบ้านให้เข้าใจถูกต้อง
โดยเฉพะชาวบ้านบริเวณปอเนาะอาชีวะสถาน
หลายคนยังเป็นคนหัวเก่า เช่นเขาบอกว่าถ้านักเรียน
ชายและหญิงเรียนห้องเดียวกันถือว่าบาป เขาให้ผม
แยกโดยกันฝาเตี้ยๆ ไม่ให้นักเรียนทั้งสองเพศเห็น
หน้ากัน ในช่วงนี้ผมต้องทำตามเขาหน่อย คือน้ำ
เจียวไม่ย่อยากขวางเรือ ต่อไปผมจะค่อยๆแก้

ให้สำเร็จครับ”

ข้อปฏิบัตินักเรียนประจำ ร.ร. อาชีวะสถาน

- 5.00 น. ตื่นนอน ประกอบละหมาดซุไบห์
- 7.00 น. เตรียมตัวเข้าเรียน
- 8.00 น. เริ่มเข้าเรียน
- 10.00 น. พักครึ่งชั่วโมง
- 10.30 น. เรียนต่อ
- 12.00 น. เลิกเรียน
- 13.00 น. เรียนภาษาไทย
- 16.30 น. เลิกเรียนเตรียมตัวเข้าประกอบละหมาด
อาซาร์ เสร็จแล้วเล่นกีฬา
- 18.00 น. ประกอบละหมาดมักริบ
- 19.00 น. ประกอบละหมาดอิชา
- 22.00 น. นอน

นายหะยฺยูโซฟ แวมซอ โต๊ะครูโรงเรียน
ศาสนูปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

“โรงเรียนผมเปิดมา 6 ปีแล้ว เวลานี้มีนักเรียน
ชายหญิง 542 คน ครูสอนศาสนา 2 คน ครูสอนวิชา
สามัญ 5 คน และครูพิเศษ 2 คน ส่วนครูใหญ่ชื่อ อาลี
หะยฺยอวัง นักเรียนหญิงที่นุ่งผ้าคลุมศีรษะสีขาว เสื้อสี
ขาว ผ้าถุงสีฟ้า รองเท้าสีดำ ส่วนนักเรียนชายใช้หมวก
สีดำ เสื้อเชิ้ตแขนสั้นสีขาว กางเกงสีดำ และรองเท้าดำ”

“โรงเรียนศาสนูปถัมภ์เปิดสอนศาสนาตั้งแต่ระดับ
ป. 1 ถึง ป. 7 ส่วนชั้นสามัญเปิดสอนตั้งแต่ชั้น ป. 5
ถึง ม.ศ. 3 นักเรียนจบชั้น ป. 7 สายศาสนานักไปเรียน
ต่อชั้น ป. 8 ถึง ป. 10 ที่โรงเรียนในสำนักงานอิสลาม
ปัตตานี พูดถึงการปรับปรุงโรงเรียนนั้นผมคิดว่าควร
ปรับปรุงทั้งสายสามัญและสายศาสนา โดยเฉพาะ

สายศาสนายังไม่จัดแบ่งเนื้อหาตามลำดับชั้นให้ดีพอ
ยังลึกลับกันอยู่ ควรร่างหลักสูตรให้เหมาะสมเหมือน
กับวิชาสามัญ ส่วนการสอนวิชาสามัญนั้น โต๊ะครู
บางคนขาดการเอาใจใส่ มุ่งมั่งแต่สอนศาสนาอย่าง
เดียว บางคนถึงกับเกรงศาสนาจนเกินไป ถึงกับไม่
เห็นด้วยที่จะสอนวิชาศีลธรรม เพราะเห็นว่าเป็นเรื่อง
พุทธศาสนา สำหรับผมเองตลอดจนชาวบ้านแถบนี้ไม่ขัด-
ข้องเลยเพราะผู้เรียนได้ความรู้กว้างขวางออกไปอีก นอก
จากนั้นบางแห่งห้ามนักเรียนเล่นกีฬาหรือดนตรี ผมว่าเขา
เกรงครัดเกินไป ควรลดหย่อนให้เด็กได้ขยับเส้นยึดสายกัน
บ้าง”

นายอับดุลลอฮ์มัน โต๊ะครูโรงเรียนบำรุงอิสลาม
ตำบลปู่ต อำเภอเมืองปัตตานี มีความเห็นเกี่ยวกับการ
ศึกษาของนักเรียนปอเนาะว่า “ปัจจุบันนี้นักเรียน
จบชั้นสูง คือชั้น 10 ก็นี้แล้ว หลายคนไปศึกษาต่อใน
มหาวิทยาลัยที่โคโร ลิเบียร์ หรือ มอริเชียร์ ซาอุดีอาระ-
เบีย ก็คือแล้วต้องเสียเงินและค่าเดินทางปีหนึ่ง ๆ จำนวน
ไม่น้อย ผมคิดว่าถ้าทางรัฐบาลไทยมีสถาบันสอน
ศาสนาอิสลามชั้นระดับปริญญาชั้นก็จะดีไม่น้อย นัก
เรียนปอเนาะ ไม่จำเป็นต้องไปศึกษาถึงประเทศ
อาหรับ และไม่จำเป็นต้องให้คนอาหารบ่มล้างสมอง
แม้แต่กรรมการอิสลามปัตตานี ซึ่งมี คุณอาหมิน โต๊ะมีนา
เป็นกำลังสำคัญผู้หนึ่งของคณะกรรมการ ได้เสนอทางการ
ไปแล้ว ไม่ทราบจะเป็นผลอย่างไรบ้าง?”

ทัศนะจากกรรมการอิสลาม

จังหวัดปัตตานี

นายเซ็ง นิย กรรมการอิสลามปัตตานี ได้

ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอว่า “ผมว่าทางการจัดการอบรมไต่ครู ทางด้านวิชาการบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องวิธีสอน เพราะไต่ครูหลายคนยังไม่เข้าใจการศึกษาแผนใหม่ ถึงแม้ว่าทางการเคยจัดอบรมไต่ครูมาบ้างแล้วก็ตาม แต่เวลาเอาจริงเข้าก็มีไต่ครูบางคนมักส่งครูน้อยหรือนักเรียนไปแทน ผมคิดว่าควรจะเอาจริงเอาจังกันได้แล้ว อีกประการหนึ่งในบรรดาโรงเรียนประชาบาล 3-4 จังหวัดภาคใต้นี้ ควรนำเรื่องราวของศาสนาอิสลามเข้าไปไว้ในหลักสูตรด้วย โดยเด็กไม่จำเป็นต้องไปเรียนศาสนาในข้อเสนอแห่งเดียว อีกประการหนึ่งการเรียนในข้อเสนอควรสอนวิชาชีวะเบื้องต้นด้วย เพราะจบแล้วจะประกอบอาชีพได้บ้าง มิใช่จำจบกันถึงขั้นสูงๆ แล้วไม่มีงานทำ ครั้นจะมาขับสามล้อหรือกรีดยาง ก็ไม่ยอมเอาเพราะถือว่าเป็นงานต่ำไปอีก นหรือครบผลของการศึกษา

ข้อคิดเห็นจากครูสอนวิชาสามัญ

คุณเปรม ทองจำรูญ โรงเรียนจงรักภักดีวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เขามีทัศนคติว่า “รัฐบาลควรจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเอง แล้วจ้างไต่ครูและครูที่มีความรู้ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง ผมคิดว่าโรงเรียนกักก้อกที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้คงล้มแน่ หรือมีจะนั้นคงรวมกันให้รัฐจัดการ ปัญหาที่เป็นปัจจุบันโรงเรียนจ่ายเงินเดือนครูไม่พอ หรือมีงบประมาณแล้วเก็บเงินไม่ยอมจ่าย นี่แหละครับทำให้ครูเข้า ๆ ออก ๆ กันวันสอนนักเรียนก็เช่นกัน มักออกจากโรงเรียนโน้นมาโรงเรียนนี้เป็นประจำ เด็กไม่แคร่หรือกกรับ เพราะโรงเรียนที่ว่ามีมากแห่ง ปัญหาที่น่าคิดอยู่อย่างหนึ่ง คือ เด็กที่

มาจากภาคกลาง หรือจังหวัดภาคใต้ ยกเว้น ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล ทั้งที่เขาเป็นไทยมุสลิมแต่พูดภาษามลายูไม่ได้ เพราะสิ่งแวดล้อมต่างกัน ต้องมาตั้งถิ่นเรียนภาษามลายูกันใหม่ ทำให้การเรียนวิชาศาสนาไม่ได้ผลนัก ส่วนการเรียนวิชาสามัญเด็กกลับชอบ เพราะเห็นทางต่อไปถึงขั้นสูง เวลาที่โรงเรียนที่สอนวิชาสามัญได้ผลเช่น โรงเรียนธรรมวิทยา จังหวัดยะลา โรงเรียนชะตะกียะ จังหวัดนราธิวาส”

ทัศนคติจากศึกษาธิการอำเภอ

คุณมัญญู ลาชโรจน์ ศึกษาธิการอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เป็นผู้หนึ่งที่สนใจเกี่ยวกับโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ปัญหาสำคัญขณะนี้คือ เราขาดครูที่มีวุฒิ ที่เรารับก็ไม่เกิน ป.กศ. ต้น แต่ครูต้องสอนทุกวิชา ยิ่งชั้น ม.ศ. ต้นไม่ได้ผลเท่าที่ควร พูดยังหลักสูตรยังลัดกันครับ เช่น หลักสูตรระดับ 3 สายสามัญ กับหลักสูตรศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3 (ป. 7) ขาดการต่อเนื่องกัน อีกประการหนึ่งผมคิดว่าควรเน้นเกี่ยวกับวิชาชีพให้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ควรนำมาใช้ให้ทั่วถึงกัน พูดยังนักเรียนส่วนมากไม่นิยมเรียนวิชาสามัญ เขายังไม่เห็นคุณค่า เพราะเด็กส่วนใหญ่ไม่จบ ป. 4 มาก่อน หรือที่จบจริงก็พูดภาษาไทยไม่คล่อง จะเข้าเรียนระดับ 3 ก็ไม่ได้ ถ้าจะเรียนก็ตั้งถิ่นใหม่ ส่วนใหญ่ก็มีวัย 16-17 ปี ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อวิชาสามัญ ผมคิดว่าถ้าจะแก้ไขก็ควรแบ่งชั้นเรียน คือเด็กคนใดพอเรียนวิชาสามัญชั้นไหนกับบรรจุเข้าเรียนชั้นนั้น หรือใครชอบทางวิชาชีพ ก็ให้เด็กเรียกภามที่เขาชอบ ส่วนทางด้าน

การเวียนการสอน เรียงชาติ
อุปการดี ข้อน้อยทำให้โต๊ะ
ครูเห็นความสำคัญของอุป -
การดี และควรนำเงิน
อุดหนุนที่รัฐให้เอาไปใช้ทาง
นี้ด้วย

ทัศนะจากหัวหน้า หน่วยศึกษานิเทศก์

คุณมานิษฐ์ บุญญา-
นวัตร หัวหน้าหน่วยศึกษา
นิเทศก์ ภาคการศึกษา 2
เป็นอีกท่านหนึ่งที่คลุกคลีกับ
โรงเรียนราษฎร์ สอนศาสนา
อิสลามมาไม่ต่ำกว่าสิบปี ได้
กล่าววว่า

“ การเปลี่ยนแปลงปอเนาะ
มี 3 ขั้นครับ ขั้นที่ 1 คือ
การแปรสภาพปอเนาะ เป็น
โรงเรียนราษฎร์ ขั้นที่ 2 การ
ปรับปรุงหลักสูตรการเรียน
การสอน ตลอดจนถึงอาคาร
สถานที่ ขั้นที่ 3 การปรับ
ปรุงให้เป็นโรงเรียนชั้นนำใน
ท้องถิ่น เพื่อช่วยพัฒนาชุม
ชนยิ่งขึ้น ขณะนี้เรายังดำเนิน
งานเพียงขั้นที่ 2 ความจริง
ปอเนาะ นับว่าก้าวหน้าพอ

แสดงจำนวนนักเรียนแยกตามประเภท จำแนกออกเป็นรายจังหวัด

เขต	จังหวัด	จำนวนนักเรียนที่เรียนศาสนาอย่างเดียว	จำนวนนักเรียนที่เรียนสามัญด้วย		รวม	รวมนักเรียนทั้งหมด
			ระดับป.4	ระดับมศ.3		
1	ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล	4,470	1,023	46	1,069	5,539
		7,365	3,042	60	3,102	10,467
		4,012	1,337	281	1,598	5,610
		895	560	-	560	1,255
	รวม	16,542	5,962	387	6,329	22,671
3	สงขลา พัทลุง นควพื้รรมราช	510	2,842	-	2,842	3,352
		-	722	-	722	722
		-	560	-	560	560
	รวม	510	4,124	-	4,124	4,634
4	ระนอง พังงา กระบี่ ตรัง	-	133	-	133	133
		-	134	-	134	134
		135	277	-	277	412
		-	31	-	31	31
	รวม	135	575	-	575	710
	รวมทั้งสิ้น	17,287	10,661	387	11,028	28,215

สมควร เพราะเริ่มต้นจากเลขศูนย์ครับ ถ้าแสงผลเลิศ
เดินไปคงเป็นไปไม่ได้แน่ โครงการที่ทางการจะปรับปรุง
ต่อไป ก็จัดโรงเรียนที่เลี้ยง ซึ่งคณะกรรมการประชุม
เมื่อวันที่ 19-20 มีนาคมปีนี้ จากงบประมาณ 2 ล้าน
บาทเศษ เราคิดว่าจะเป็นทุนในการดำเนินงาน ชั้นแรก
เราจะเลือกโรงเรียนที่เลี้ยงจังหวัดละ 1 อำเภอ คือจังหวัด
บึงกาฬ ที่โรงเรียนสายบุรี จังหวัดนครราชสีมา ที่โรงเรียน
กันทรรมย์ และจังหวัดยะลา ที่โรงเรียนยะหิรัญกุล
แต่ละแห่งเราจะจัดอัตราครู ป.กศ. 35 คน ครูธุรการวุฒิ
ป.กศ. สูง 3 คน และครูนิเทศก์ วุฒิ ก.ศบ. 3 คน นอก
จากนี้เราจะสร้างบ้านพัก และซื้อจักรยานยนต์เป็นพาหนะ
เดินทางไปตามโรงเรียนต่างๆ ตลอดจนซื้ออุปกรณ์ เช่น
เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องอัดเทป

สำหรับบทบาทโรงเรียนที่เลี้ยงนั้น พอดีกล่าว
ย่อๆ ว่า เราจะจัดเป็นศูนย์กลางการบริหารงาน เพื่อ
การปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ในเขตที่
รับผิดชอบทุก ๆ อำเภอ นับตั้งแต่การวางโครงการ การ
เตรียมงาน การบริหารงาน และการประเมินผลงาน ทั้ง
จัดให้มีกรรมการอีกชุดหนึ่ง ทำหน้าที่บริหารงานของ
โครงการโดยทั่วไป เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมโรงเรียน
ราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม กรรมการชุดนี้ควรมีครูใหญ่
ของโรงเรียนที่เลี้ยงเป็นประธาน คณะกรรมการมีอาจารย์
วิทยาลัยครู และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษาและ
ร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย นอกจากนั้นโรงเรียนที่เลี้ยง
จะเป็นศูนย์กลางการสำรวจ วิเคราะห์ เก็บรวบรวม แสวง
ข้อมูล และปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ
เพื่อเป็นการปรับปรุงโรงเรียนต่อไป และยังให้บริการ
ต่าง ๆ ในด้านวิชาการแก่โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม เช่น

ด้านอุปกรณ์การสอน ห้องสมุด เป็นต้น เราจะเริ่มลงมือ
ปฏิบัติงานในขั้นนี้การศึกษาหน้า และผมคิดว่าคงจะแก้
ปัญหาโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามได้มากที่สุด

ข้อคิดจากผู้เขียน

จากบรรทัดแรกจนมาถึงบรรทัดนี้ พอจะทำให้ผู้
อ่านทราบถึงความเป็นมา และปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน
ราษฎร์สอนศาสนาอิสลามได้กระจ่างชัดพอสมควร เราจะ
เห็นว่าโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม มีความสำคัญ
ระดับชาติทีเดียว การที่รัฐบาลยอมทุ่มเทงบประมาณใน
การจัดการ นับว่าเป็นการเหมาะสม แต่สำคัญอย่างยิ่งคือ
วิธีการควรรวมกระทรวง เพื่อการลงทุนให้บังเกิดผลออกมา
อย่างแท้จริง ผู้เขียนคิดว่าถ้าเราทุกฝ่ายร่วมมือกันด้วย
ความจริงใจและจริงจังแล้วความสำเร็จก็อยู่แก่เอื้อม ถ้า
มองในด้านนอกเลยแล้ว ป้อนะเค็มจนกระทั่งเป็นโรง
เรียนราษฎร์ ปัจจุบันก็นับว่ามีความก้าวหน้าพอสมควร
อย่างน้อยที่สุดทำให้ชาวบ้าน เห็นประโยชน์ต่อการเรียน
โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย และวิทยาศาสตร์ จะเห็นว่า
รัฐบาลไม่ได้ทอดทิ้งพวกเขา มีนักศึกษาจำนวนมากเรียน
จบหลักสูตรแล้วมีโอกาสเรียนต่อชั้นสูง เช่นไปศึกษาต่อ
ถึงชั้นปริญญาโท ปริญญาตรี ศึกษาระเบียบ และมาเลเซีย บาง
คนกลับมาเป็นครูสอนที่โรงเรียนเดิม ช่วยให้กิจการก้าว
หน้ายิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามมีผู้มองสภาพโรงเรียนราษฎร์สอน
ศาสนาอิสลามว่ายังบกพร่อง บทความที่ท่านจะอ่านต่อไป
นี้จะพูดในเชิงมีปฏิกริยา ท่านจะเห็นหรือไม่เห็นด้วยขึ้น
อยู่กับเหตุผลเป็นประการสำคัญ แต่ความเป็นประชาธิปไตย
ไทย เชื่อว่าทุกคนยินดีรับฟังความคิดเห็น ความคิดเห็น

นั้นมิใช่จะมองแค่เพียงด้านเดียว ควรมองมุมกลับบ้าง ผู้เขียนได้แก่คุณแหมะยูโซะ จังหวัดนครราชสีมา และเรื่องสุดท้ายคือ “หนังสือแบบเรียนพุทธประวัติควรใช้กับนักเรียนไทยมุสลิมหรือไม่” ของคุณไพโรจน์ ชูช่วยสุวรรณ โรงเรียนบ้านป่าละ อำเภอมือง จังหวัดบึงคธานี เขียนจากประสบการณ์ที่น่าสนใจไม่น้อย □

ถึงเวลาที่เราจะพูดความจริงแล้วหรือยัง

◎ แหมะ ยูโซะ

ตามที่ทางราชการได้ยื่นมือเข้าไปให้ความช่วยเหลือ หรือส่งเสริมการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม หรือที่เรารู้จักกันแต่เดิมคือ ‘ปอเนาะ’ นับว่าเป็นเจตนาดีของทางราชการ แต่เท่าที่ได้ดำเนินการมาแล้วนับได้ว่า เป็นการลงทุนที่ล้มเหลวมากที่สุดโครงการหนึ่ง ในบรรดาการลงทุนทางการศึกษา เพราะจะมีโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามอยู่เพียงประมาณ 10% เท่านั้น ที่เปิดทำการสอนตามนโยบายของทางราชการจริงๆ และได้ผล นอกนั้นเป็นการจดทะเบียนเพื่อต้องการเงินอุดหนุนเงินเปล่าจากทางราชการเท่านั้นเอง

นโยบายการยกระดับการศึกษาของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น มีการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ สายอาชีพ และการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่นายนิเค้แทนประชาชนอย่างยิ่ง ที่ได้รับการเอาใจใส่จากทางราชการ แต่นอกจากการให้การศึกษาถึงกล่าวแล้ว ทางราชการก็ได้ยื่นมือเข้าไปให้ความช่วยเหลือในการจัดการศึกษา ในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามอีกด้วย และรัฐได้ทุนในการช่วยเหลือเป็นจำนวนเงินที่มากพอควร โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนา

อิสลาม ที่โรงเรียนวัดนครธรรมอิสลาม (ปอเนาะพ้อมิ่ง) โรงเรียนนี้เปิดสอนแผนใหม่ ชื่อว่า “อะดีอันนาฮ์ฮ์” มุ่งศึกษาภาษาอังกฤษ ภาษาอาหรับ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพลานามัย โรงเรียนนี้ไม่เก็บค่าเล่าเรียน.

อิสลาม ก่อนที่ทางราชการจะยื่นมือเข้าไปให้ความช่วยเหลือนั้น เราเรียกว่าปอเนาะ เมื่อทางราชการยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือโดยให้จดทะเบียน เรียกว่าโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม โดยให้สอนวิชาการทางศาสนาและวิชาสามัญภาคภาษาไทย ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ แต่เท่าที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ จะกล่าวได้ว่า การดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินงานในเรื่องที่ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร หรือถ้าจะพูดในเชิงการลงทุนแล้ว น่าจะพูดได้ว่า “ขาดทุนยับเยิน”

การที่ทางราชการโดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ยื่น

มือ เข้าไปให้ความช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือแล้ว 7 หรือ 8 ปี ความช่วยเหลือดังกล่าว คือ

เงินอุดหนุน การที่ทางราชการเข้าไปอุดหนุนโรงเรียน สิ่งแรกก็คือการให้เงินอุดหนุน ซึ่งมอบให้แก่โรงเรียน ดังนี้

เงินอุดหนุนเริ่มดำเนินการ จ่ายให้แก่โรงเรียนที่จดทะเบียนเป็นโรงเรียนราษฎร์ ตั้งแต่ปี 2509 เป็นต้นมาจนถึงปี 2513 จ่ายให้โรงเรียนละ 10,000 บาท สำหรับทำการปรับปรุงกิจการของโรงเรียน และมีต่อ ๆ ไป ก็เอาจำนวนนักศึกษา คูณ แยกศึกษาเป็นรายหัวคือ

อัตรารายหัว ๆ ละ 60 บาท สำหรับผู้ที่เรียนทางศาสนาอย่างเดียว

อัตรารายหัว ๆ ละ 70 บาท สำหรับผู้ที่เรียนวิชาสามัญอย่างเดียว

อัตรารายหัว ๆ ละ 130 บาท สำหรับผู้ที่เรียนทั้งสองอย่าง

ระยะตั้งแต่ปี 2514 เป็นต้นมานั้น เงิน 10,000 บาทนั้นได้คงไป แต่จะได้เป็นรายหัวแทน ตามอัตราที่กล่าวมาแล้ว

นอกจากเงินอุดหนุนดังกล่าวแล้ว ทางราชการยังจัดส่งครูสำหรับสอนวิชาสามัญไปให้อีกโรงเรียนละ 1 คน ถ้าโรงเรียนใดนักศึกษามาก ก็จะส่งเพิ่มไปให้ตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นลูกจ้างประจำของกระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันเงินเดือนขั้นต่ำ 660 บาท

จำนวนโรงเรียนทั้งหมดใน 4 จังหวัดนี้ มีไม่น้อยกว่า 120 โรงเรียน ถ้าโรงเรียนเหล่านั้นมีนักศึกษาประมาณ 50 คน (โรงเรียนที่จะจดทะเบียนได้ต้องมีนัก

ศึกษาอย่างน้อย 50 คน) เรียนทั้ง 2 ภาควิชา ก็หมายความว่า รัฐต้องจ่ายเงินอุดหนุนให้โรงเรียนนั้น คือ 50×130 เท่ากับ 6500 บาท ต่อปี รวมกับเงินเดือนของครูปีละ 660×12 เท่ากับ 7920 บาท รวมทั้งสิ้น 14,420 บาทเป็นอย่างน้อยต่อหนึ่งโรงเรียน เพราะฉะนั้น 120 โรงเรียน ปีหนึ่งรัฐต้องจ่ายเงินอุดหนุน ประมาณ 1733400 บาท

เมื่อได้กล่าวถึงการให้ความช่วยเหลือจากรัฐแล้ว เราก็น่าจะหันมาดูด้านความต้องการ ของผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือบ้าง ว่าเขามีความรู้สึกอย่างไร ซึ่งพอจะแยกได้คือ

1. โต้ะครูหรือเจ้าของโรงเรียน มีความรู้สึกอย่างไร จากความรู้สึกและจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแล้วพอจะประเมินได้

ก. รู้สึกรำคาญ ที่ทางราชการเข้ามาเกี่ยวข้องกับเขา เพราะเดิมเป็นปอเนาะอยู่นั้นไม่ต้องเกี่ยวข้องกับเขา จะอยู่อย่างไร สอนอย่างไร วันละกี่ชั่วโมง ตอนไหนก็ได้ มีอิสระเต็มที่ ทั้งนี้ จะถือว่าทางราชการเข้าไปก้าวก่ายก็ว่าได้ เพราะวัตถุประสงค์เดิมในการตั้งปอเนาะของเขาก็เพื่อให้คนรู้และเลื่อมใสในศาสนา เพื่อให้มุสลิมเป็นมุสลิมที่ดีเท่านั้น ข้อนี้ดูเหมือนมีเปอร์เซ็นต์มากทีเดียว

ข. รู้สึกไม่ปลื้มอกภูมิใจ จะทำอะไรตามอิสระนั้น เหมือนจะไม่ได้อีกแล้ว จะทำอะไรต้องระมัดระวังทุกอย่าง เพราะมีคนมากหน้าหลายตาเข้ามาวุ่นวาย และบางพวกก็เข้าไปแนะนำอย่างนี้ แนะนำอย่างโน้น ซึ่งบางอย่างโต้ะครูเองก็ไม่อยากทำเสียด้วย

ค. มีความรู้สึกว่า เป็นวิธีการที่จะได้เงินจากราชการเสียหน่วยเดียวเท่านั้น ก็ได้เงินอุดหนุนสบาย ๆ

อยู่แล้ว ส่วนเรื่องสอนจริงเพียงไร นั้นเป็นเรื่องที่ลอง
หรือจะพูดให้เห็นทางที่จะทุนเงินรัฐได้สบายมาก

3. มีความรู้สึกว่าการที่ทางราชการ เข้ามารับ
ความช่วยเหลือนั้นเป็นเรื่องที่น่ายินดีมากเพราะจะเป็นการ
ช่วยให้การปรับปรุงโรงเรียนได้ผลดี เป็นการช่วยแบ่ง
เบาภาระของตนไป โตะครูเหล่านี้จะให้ความร่วมมือกับ
ทางราชการอย่างยิ่ง เพราะโตะครูมองเห็นทางประ
โยชน์ของการศึกษาอย่างแท้จริง แต่โตะครูประเภทนี้จะ
มีเพียงประมาณ 10% เท่านั้น

2. นักศึกษามีความรู้สึกอย่างไร ต่อการที่มี
บุคคลทางราชการเข้าไปเกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าเขา
ไม่ค่อยพอใจ ซึ่งเราจะสังเกตได้จาก

— นักศึกษาที่เรียนอยู่ในปอเนาะ จากจำนวน
ร้อยกว่าคนนั้นจะมาเรียนภาษาไทยเพียง 10-20 คนเท่า
นั้น (ที่มาเรียนจริง)

— เขาให้ความร่วมมือแก่ครูสอนวิชาสามัญน้อย
มาก บางโรงเรียนไม่ต้องสอนก็มี และบางโรงเรียนกับ
ขับไล่ไม่ให้สอนเลย

ที่เป็นเช่นนั้น เพราะวัตถุประสงค์เดิมที่เขาเข้ามา
เรียนในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) นั้น
เพื่อต้องการศึกษาทางศาสนาเท่านั้น ดังนั้น การเรียน
ภาษาไทยจึงเป็นไปเสียมิได้ เพื่อสนองความต้องการของ
โตะครูที่ต้องการเงินอุดหนุนมาก ๆ และบางแห่งพาลไม่พอ
ใจโตะครูเสียด้วย เพราะเขามองเห็นว่าโตะครูถูกเป็น
เครื่องมือของทางราชการ หรือทำเพื่อเงินจากทางราชการ
เสียแล้ว มิใช่ทำเพื่อศาสนาแต่อย่างใด

3. ประชาชนก็มีความรู้สึกในทำนองเดียวกัน
กับนักศึกษานั้นเอง เพราะที่เขาส่งบุตรหลานมาเรียน

ครูและโตะครูโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ บัตตานี

นั้น เพื่อต้องการเรียนทางศาสนาเท่านั้น

ดังนั้น การที่ทางราชการเข้าไปเกี่ยวข้อง ให้ความ
ช่วยเหลือต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว โดยเนื้อแท้แล้วพูด
ได้ว่า เขาไม่ต้องการทำไรนัก เมื่อเป็นเช่นนั้นพอจะพูด
ได้ว่าการลงทุนเกี่ยวกับการศึกษาทางด้านนี้ เป็นการลง
ทุนที่สูญเปล่า และผู้ที่ทำให้เกิดการสูญเปล่าที่เห็นได้ชัด
ทีพอนจะนำมากล่าวได้ก็คือ

1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้ หมายถึง
เจ้าหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัดแต่ละแห่ง ที่ได้รับมอบ
หมายจากศึกษาธิการจังหวัดให้ดำเนินการในเรื่องนี้ หรือ
ที่เรียกว่า "เจ้าหน้าที่ปอเนาะ" ที่ว่าเจ้าหน้าที่เป็นผู้ทำ
ให้เกิดความสูญเปล่าในทางการเงินก็คือเกิดจากพฤติกรรม
ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งทำตัวเป็นเจ้านายกับโตะครู เป็นผู้
ออกไปสำรวจปอเนาะ เพื่อให้ทำการจดทะเบียนเป็น

โรงเรียนราษฎร์ โดยมากมักจะไปแสดงอำนาจ เพื่อต้องการที่จะสร้างบารมีให้กับตัวเอง เช่นไปสมรู้ร่วมคิดกับโต๊ะครูเจ้าของปอเนาะ ซึ่งอาจเป็นเพื่อนฝูงก็ได้ ซึ่งโรงเรียนเหล่านั้นส่วนใหญ่ไม่เข้าเกณฑ์ที่จะขอจดทะเบียนเป็นโรงเรียนราษฎร์ได้ แต่เจ้าหน้าที่ของเรา หรือของทางราชการไปช่วยแนะนำ ให้เจ้าของโรงเรียนหาวิธีการให้เข้าหลักเกณฑ์ เช่นการเพิ่มจำนวนนักศึกษาที่เรียกว่านักศึกษาให้ครบตามจำนวนที่เข้าหลักเกณฑ์แล้ว ก็จดทะเบียนและได้รับเงินอุดหนุน ได้รับครูไป แต่เวลาสอนจริงไม่มีอาคารเรียน ไม่มีนักเรียน ครูที่ส่งไปก็ต้องกลับไปช่วยงานอำเภอบ้าง จังหวัดบ้าง เพราะเมื่อบรรจุเข้าไปแล้วจะถอดถอนเขาเหล่านั้นออกอย่างไร ก็เลยต้องช่วยเหลือกันต่อไปและโรงเรียนเหล่านี้เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นไปตรวจเยี่ยม เช่นศึกษานิเทศก์ หรือเจ้าหน้าที่ทางกรมไปเยี่ยม ถ้าไปเยี่ยมตอนเช้าก็มักพูดว่าสอนตอนเย็น ไปตอนเย็นก็ว่าสอนตอนเช้า ตกงไม่ได้ตรวจกันสักที ดังนั้นในการที่ช่วยให้โรงเรียนได้รับทุนอุดหนุนแต่ไม่ได้ทำการสอน จะให้พูดเป็นอย่างอื่นไม่ได้นอกจากพูดว่า เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบตนเอง เป็นผู้ทำให้งบประมาณเบื้องต้นไปแล้ว ในการที่เขาทำเช่นนั้น ก็เพื่อสร้างคะแนนนิยมกับโต๊ะครู ซึ่งเป็นผู้ที่คนในหมู่บ้านนับหน้าถือตา เจ้าหน้าที่เหล่านี้ เขาอาจหวังผลหลายอย่าง เพื่อต้องการให้โต๊ะครูสนับสนุนได้เป็น กรรมการอิสลามประจำจังหวัด หรือคาโต๊ะยุติธรรม หรืออื่นๆ ที่เขาต้องการ ซึ่งเป็นผลที่เขาต้องการมากกว่าที่จะให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ หรือเท่ากับทางราชการออกทุนให้หาเสี่ยงนั่นเอง

2. โต๊ะครู มีโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามเป็นจำนวนไม่น้อยที่เจ้าของจัดตั้งขึ้นมา เพื่อกอบโกยเงินอุดหนุน

จากรัฐ (สืบเนื่องมาจากข้อ 1) โดยโรงเรียนนั้นไม่พร้อมที่จะแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์ได้อย่างจริงจัง แต่แปรสภาพไปตามคำแนะนำ พร้อมกับยึดเยื้อกให้ของเจ้าหน้าที่ซึ่งปรากฏว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นไปตรวจเยี่ยม ไม่เคยพบกับการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้นเลย

ส่วนเงินอุดหนุนที่ได้รับไปนั้นก็ให้นำไปปรับปรุงกิจการเพื่อการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของทางราชการเลย แต่ปรากฏว่านำเงินจำนวนนี้ ไปรับจ้างสอนอย่างบ้าง ชื้อที่ดินบ้าง หรือซื้อสิ่งของอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเลย ผลลัพธ์ก็คือ ได้รับเงินอุดหนุน ครูสอนวิชาสามัญรับเงินเดือนเต็มไม่ต้องสอน นักศึกษาไม่มี

3. นักศึกษา ในบางโรงเรียนนั้น โต๊ะครูท่านมีเจตนาดี ทั้งใจจะสนองความต้องการของทางราชการเป็นอย่างดี สนับสนุนการสอนวิชาสามัญเป็นอย่างดี แต่นักศึกษาไม่ยอมเรียน หรือจะเรียนก็เรียนไม่เต็มที่ คือเรียนตามคำขอร้องของโต๊ะครูเท่านั้น ส่วนโต๊ะครูนั้นท่านจะไปบังคับให้เรียนก็ไม่ได้ เกี่ยวเด็กเกิดลาออกหมดท่านก็ต้องล้มกิจการ ดังนั้น ทางที่ดีที่สุด ท่านทำได้เพียงขอร้องให้เรียนเท่านั้น เพราะวัตถุประสงค์ของนักศึกษานั้นต้องการเรียนศาสนาเท่านั้น

4. ประชาชน หรือผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้มีการสอนภาษาไทยในโรงเรียน (ปอเนาะ) หรือเรียกว่าไม่ต้องการให้แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์แต่อย่างใด เพราะการแปรสภาพนั้น เท่ากับไปเกี่ยวข้องการเรียนศาสนาโดยตรง

5. ตัวครู หมายถึงครูที่ทางราชการส่งไปสอนวิชาสามัญ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนไม่สัมฤทธิ์ผลตามที่ทางราชการต้องการ คือ

5.1 ครูเหล่านี้ในบางจังหวัด (โดยเฉพาะการบรรจุนั้น ปี 2509-2513) - การสอบเพื่อบรรจุมีเพียงสัมภาษณ์อย่างเดียว ดังนั้น ครูส่วนใหญ่ที่เข้ามาสอนก็คือ ครูฝาก เช่น เด็กโตะครู เด็กเจ้าหน้าที่ และใครต่อใครมากมาย ซึ่งบางคนก็เข้ามาเป็นครูสอนภาษานั้น พูดภาษาไทยไม่ได้ ฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง แล้วท่านสองหลักคานักครูก็คิดว่า ในการส่งครูเหล่านี้ ซึ่งมีความรู้ภาษาไทยอยู่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ให้ไปสอนผู้ซึ่งไม่รู้ภาษาไทยเลย (จบ ป. 4 แล้วก็จริงแต่หลายปีแล้ว) แล้วจะได้ผลสักเพียงไหน คุณแต่ครูในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีความรู้ดี ๆ พยายามกันแทบตายเด็กยังไม่ค่อยรู้เลย

5.2 ครูที่ส่งไปจนวินาทีเมื่อเข้าไปสอนในโรงเรียนแล้ว เห็นว่าโตะครูทำงานปล่อยตามสบาย นักศึกษาก็ไม่ยอมเรียน คุณครูของเราท่านก็เลยไม่ค่อยสอนเสีย เช่นเดียวกัน ผลคือได้เงินเดือนแต่ไม่ยอมสอน

6. ระเบียบการควบคุมเงินที่จ่ายเป็นเงินอุดหนุนไปให้โรงเรียนนั้นไม่รัดกุมเพียงพอ ไม่มีวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน จึงขาดการประเมินผล หรือตรวจสอบผลงาน เพราะฉะนั้น เมื่อรับไปแล้วใครจะจ่ายอย่างไรก็ได้ไม่มีใครว่าอะไรได้

แต่อย่างไรก็ตามที่ การที่ต้องทำให้เงินงบประมาณของทางราชการ ต้องสูญเสียไปปะระประมาณเกือบ 2,000,000 บาท ก็น่าจะเป็นผลที่ลมหวนในการดำเนินงานของทางราชการ ที่คาดเอาเองว่าเราจะได้ให้สิ่งที่เขาต้องการแล้ว หรือเราได้บริการเขาถูกต้องแล้ว แต่ความจริงนั้น เราไม่ได้ต้องการในสิ่งที่เราหยิบยื่นให้มันอย่างแท้จริง แต่เขากลับไปต้องการสิ่งที่เราเอาไปล่อใจเขาดังหาก เฉพาะฉะนั้น

จะถึงเวลาแล้วกระมัง ที่เราจะต้องทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เพื่อให้วิธีการให้มันรัดกุมและไม่ต้องหลอกตัวเองต่อไป (ที่ขอบพูดว่าการดำเนินงานตามโครงการนี้ได้ผลเป็นที่น่าพอใจยิ่ง) เช่น

1. ในการให้เงินอุดหนุนนั้น น่าจะระบุวัตถุประสงค์ของเงินให้ชัดเจน ติดตามผลได้ สามารถเรียกคืนได้ เมื่อนำไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

2. ครูที่ส่งไปนั้น ก็น่าจะควบคุมให้ปฏิบัติราชการอย่างกับครูทั่วไป คือในเวลาราชการก็ต้องอยู่ในโรงเรียนนั้นๆ เมื่อออกไปจากโรงเรียนก็ควรให้มีผู้รับทราบ เช่น โตะครูเป็นต้น ไม่ใช่เมื่อเจ้าหน้าที่ไปเยี่ยมก็ต้องเที่ยวตามครูทุกวันไปหมด

ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการช่วยไม่ให้เงินงบประมาณต้องสูญเสียอีกต่อไป และขอยกพร่องเหล่านี้ เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ ๆ ก็น่าจะทราบที่อยู่แล้วแต่ไม่เห็นใครทำอะไร หรือถือว่าเป็นงาน "นโยบาย" □

หนังสือแบบเรียนพุทธประวัติ ควรใช้กับนักเรียนไทยมุสลิมหรือไม่

๑๐ ไทโรจน์ ชูช่วยสุวรรณ

เมื่อปลายปี 2516 ขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรภาคใต้ ที่จังหวัดนราธิวาส มีครูไทยมุสลิมผู้หนึ่ง ได้ทูลเกล้าถวายฎีกาเกี่ยวกับแบบเรียนพุทธประวัติในโรงเรียนว่า ไม่ควรนำมาใช้ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเรื่องนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาดำเนินการแล้วนั้น

ถ้าหากจะพิจารณาถึงขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ของชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว จะเห็นว่ามีความแตกต่างจากชาวไทยในภาคอื่นอยู่มากมาย หลายอย่างด้วยกัน ชาวไทยมุสลิมมีวัฒนธรรมทางสังคมที่แข็ง มีความเชื่อถือและยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมอย่างแน่นแฟ้น ตั้งแต่การแต่งกาย การพูด (ภาษาพูด) การศึกษาเล่าเรียน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือความเชื่อถือในทางศาสนา ซึ่งมีความยึดมั่นและเชื่อถืออย่างเหนียวแน่นมาก การที่กระทรวงศึกษาธิการให้นำแบบเรียนพุทธประวัติไปสอนในโรงเรียนนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าคิดว่า จะไม่ค่อยยุติธรรมนัก เพราะแม้แต่หนังสือภาษาไทยเล่มอื่นๆ ผู้ปกครองที่เป็นไทยมุสลิมในภาคใต้ (เฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้) ในบางท้องถิ่น ยังไม่ยอมให้บุตรหลานนำแบบเรียนเหล่านั้นกลับไปที่บ้าน เพราะเขามีความเชื่อถือว่า ถ้าหากนำแบบเรียนภาษาไทยกลับไปบ้าน เป็นการสร้างบาป เด็กนักเรียนไทยมุสลิมส่วนใหญ่จึงมักจะไม่ (ค่อย) นำหนังสือกลับบ้าน ลองคิดว่าถ้าหากเป็นหนังสือพุทธศาสนาด้วยแล้วจะเป็นอย่างไร หรือแม้แต่ในห้องเรียน ครูเอาภาพพระพุทธรูปปิดไว้ที่ข้างฝา เพื่อเป็นการตกแต่งมุมวิชาการของห้อง หรือเพื่อให้ กรรมการประเมินผลงาน ของครูได้ไป

ตรวจ นักเรียนก็จะหาหนทางทำลายเสีย โดยที่ครูไม่สามารถทราบได้ว่าใครเป็นคนทำลาย ในโรงเรียนบางแห่ง หนังสือแบบเรียนเล่มโตที่มีภาพพระพุทธรูป เด็กนักเรียนจะฉีกหรือตัดทิ้งเสีย และเมื่อครูสอนถึงเรื่องนั้นเด็กจะไม่ตั้งใจฟัง หรือถ้าครูเอารูปภาพให้ดู เด็กจะปิดหน้าไม่ยอมดู จึงเป็นเรื่องที่น่าคิดว่า เป็นการยุติธรรมแล้วหรือที่จะให้เด็กไทยอิสลาม ผู้ที่มีความยึดมั่นในศาสนาของตนอย่างเหนียวแน่น มาศึกษาแต่แบบเรียนพุทธประวัติในโรงเรียน และในทางกลับกัน ถ้าหากเราเป็นไทยพุทธแล้ว มีใครมาให้เราศึกษาแต่ประวัติศาสนาอิสลามอย่างเดียวเราจะรู้สึกอย่างไร

จึงเห็นว่าน่าจะปรับปรุงหนังสือพุทธประวัติเสียใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และหนทางที่น่าจะทำได้คือ หนังสือนี้ควรจะเปลี่ยนชื่อเสียใหม่ว่าหนังสือ "ศาสนา" ซึ่งในหนังสือนี้บรรจุเนื้อหาทางศาสนาทั้งศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม และควรมีบทนำที่อธิบายให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาศาสนา ให้ถือว่าเป็นวิชาความรู้ ไม่ใช่เป็นเรื่องที่เป็นบาปแต่อย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเรื่องนี้น่าจะเป็นหนทางที่ดีกว่าจะสอนพุทธศาสนาเพียงอย่างเดียว หรือสอนศาสนาอิสลามเพียงอย่างเดียว ซึ่งถ้าหากสอนเพียงอย่างหนึ่งอย่างใด ก็จะทำให้เห็นว่ามีใช้หนทางที่

จะสร้างความสำเร็จร่วมกันได้ เราคนไทยและชาวต่างชาติและยังอาจจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาดกันได้ เพราะเราอยู่ในประเทศเดียวกัน ก็ควรที่จะรู้ในเรื่องศาสนาของตนและประเทศของตน โดยเฉพาะในชั้นประถมศึกษาแล้ว แล้วที่เรีกกันดูชั้นจึงอาจจะแยกก็ยกย่องและประวัติของศาสนาอื่น ๆ ให้ละเอียดถี่ถ้วนลงไปก็ และเมื่อจะทำกรวิคผลก็แยกข้อศกษาแยกกัน ๒ อย่าง ก็ฉบับหนึ่งเกี่ยวกับศาสนาพุทธ และอีกฉบับหนึ่งเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม นักเรีกาจะแยกกันอ่านก็ได้ก็ได้ ซึ่งจะให้มีคุณภาพเรีกกันควรแยกกันดี เป็นการสร้างความดีกับใจเรีกกัน

ส่วนการที่จะใช้ศาสนาเพียงศาสนาหนึ่งศาสนาใดนั้น เราไม่ควรอย่างยิ่ง เพราะศาสนาพุทธ เป็นศาสนาประจำชาติของไทย จำเป็นต้องเรีกกันเรีกกันในประเทศเดียวกัน จะที่อื่น ๆ ส่วนศาสนาอื่น ๆ ก็เป็นอีกศาสนาหนึ่งที่คนเรีกกันเรีกกันเรีกกัน จำเป็นที่จะต้องให้ประ

ชากรในภูมิภาคนั้น ได้ศึกษาและเข้าใจอย่างลึกซึ้งลงไป แบบเรียนจึงควรมีศาสนาอื่นอยู่ด้วย มิใช่จะมีเพียงศาสนาพุทธ หรือศาสนาอิสลาม เพียงอย่างเดียว แต่ควรมีทั้งสองศาสนา และสอนก็ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ ในศาสนาทั้งสองเป็นอย่างดี สถาบันที่กำหนดหลักสูตรจึงควรคำนึงถึงการจัดหลักสูตรในเรื่องนี้ด้วย

เราทราบกันแล้วว่าชาวไทยมุสลิม เป็นผู้ที่มีความยึดมั่นในวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเหนียวแน่น มิใช่จะเป็นผู้ที่ไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงและความเจริญทางด้านวิชาการ การที่เรามีปฏิกริยาต่อแบบเรียนพุทธประวัติเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจ ถ้าหากว่าเราได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัทสถานของชาวไทยมุสลิม หนทางที่น่าจะนำมาแก้ไขปัญหานี้ จึงควรมาพิจารณา "แบบเรียน" และ "ตัวครู" มิใช่จะไปโทษประชาชนเพียงอย่างเดียว □

๓ ๒ ๓ ๔ ๕

คน 4 จำพวก

- คนไม่รู้ไม่ชี้
- คนรู้ไม่ชี้
- คนไม่รู้แต่ชี้
- คนรู้และชี้

- คนไม่รู้และไม่บอกคนอื่น
- คนรู้แล้วไม่บอกคนอื่น
- คนไม่รู้ แต่บอกคนอื่น
- คนรู้และบอกคนอื่น

-กนกน้อย-

รวบรวม